

MIN LIVSÅSKÅDNING

En gåtfull spegelbild

- *"Nu ser vi en gåtfull spegelbild, då ska vi se ansikte mot ansikte. Nu förstår jag bara till en del, då ska jag förstå fullt ut, så som jag själv blivit fullt ut förstådd." (1 Kor 13:12)*

Att försöka beskriva Gud och himlen för oss människor är som att förklara för en insekt hur det känns för en människa att befinna sig i ett svart hål. Det handlar inte bara om skillnader i språk eller intelligens, utan om helt olika sätt att existera. Och ändå väljer Gud att kommunicera med oss – Gud som fullt ut förstår sin skapelse.

Från det transcendenta till det immanenta – i Jesus Kristus – talar Gud genom liknelser och gör det obeskrivliga begripligt, om än bara som "en gåtfull spegelbild". Han översätter det eviga till det tidsbundna, synliggör det osynliga, det gudomliga till det mänskliga.

Samma sak gäller hur Gud beskriver sitt eget väsen med våra jordiska begrepp: Fadern, Sonen och den helige Ande. Men Gudsväsendet är mer komplext än så. Det märks i hur han själv, i sin mänskliga natur, relaterar till sin egen gudomliga natur.

Detta – om man har en sådan kristen livsåskådning, förstås. Kanske är det så att vi alla, på olika vis, famlar efter något vi anar men inte riktigt kan greppa. Vissa kallar det Gud, andra sanning, mening, ursprung – eller bara "det där vi inte förstår".

Vi rör oss alla i skuggan av frågor som är större än oss själva. Det förenar oss. Och det är där, i själva begränsningen, jag ser något vackert: att vi människor tenderar att söka svar på det vi inte förstår. Och att – enligt min livsåskådning – Gud svarar.

1) Agnostisk – Jag vet inte, men jag hoppas

Ordet agnostiker kommer från grekiskan *a-gnosis*, vilket betyder "utan insikt" eller "utan särskild kunskap". En agnostisk hållning handlar inte om att vara helt okunnig, utan om att erkänna att vi inte har fullständig förståelse för det stora mysteriet som omger verklighetens stora frågor. En agnostiker erkänner sina begränsningar och förstår att vi inte kan veta allt. Därför lever agnostikern i en ödmjuk tro som inte kräver full insikt eller säkerhet för att existera. Denna tro grundas på hopp, tillit och förväntan, där vi söker större förståelse utan att ha alla svar.

Vi alla är agnostiker i grund och botten?

Om vi inte kan veta om vår verklighet är sann – om vi inte har absolut säkerhet om den objektiva verkligheten – kan vi då säga att vi alla, i någon bemärkelse, är agnostiker? Rent filosofiskt, ja. Agnosticism handlar inte bara om tvivel kring Guds existens, utan om att erkänna att vi inte har full insikt i eller kunskap om de största frågorna om livet, existens och verklighetens natur. Det innebär att vi erkänner att vår upplevelse av världen är subjektiv, inte objektiv, och att vi lever med osäkerhet om vad vi egentligen kan veta.

Även om vi inte alltid uttrycker oss så, är detta en grundläggande filosofisk position: ingen av oss har 100 % säker kunskap om världen eller vårt medvetande. Våra sinnen är begränsade, och vi kan inte helt lita på att våra sensoriska intryck speglar den "verkliga" världen utanför oss. I det här ljuset kan vi säga att vi alla, i någon mening, är agnostiker – vi lever i osäkerhet om den objektiva sanningen.

Agnosticism och kunskapens gränser

I denna filosofiska bemärkelse handlar agnosticism inte bara om att tveka inför Gud, utan också om att erkänna våra begränsningar när det gäller att förstå världen och vårt eget medvetande. Vi kanske inte har full kunskap om något, men vi har ändå en viss övertygelse eller tro, som vi lever efter. Tro i denna mening handlar inte om att veta med absolut säkerhet, utan om att sätta sitt hopp till något större än oss själva – utan att kunna objektivt bevisa det.

Till exempel:

- Hur vet vi att vår upplevelse av världen är objektivt sann? Kan vår verklighet vara en illusion, en dröm, eller en projektion av vårt sinne?
- Hur kan vi vara säkra på att våra tankar och våra sensoriska intryck är pålitliga? Vi kan inte helt bevisa att våra sinnesintryck inte är felaktiga eller manipulerade.

Så även om jag som agnostiker inte kan bevisa Guds existens, har jag valt att leva enligt den kristna livsåskådning som ger mig hopp, mening och syfte. Denna tro grundas inte på säkerhet eller full insikt, utan på hopp och förväntan – en tro som jag bär i viss ödmjukhet inför min egen osäkerhet och de begränsade verktyg jag har för att förstå världen.

Ödmjukhet eller högfärd

En gnostisk tro tenderar att vara mer säker på sina egna övertygelser. Det kan skapa en känsla av att man vet vad som är sant och rätt, vilket i vissa fall kan göra en person mindre öppen för andra perspektiv. Den gnostiska tron är ofta byggd på en viss form av upplevd säker kunskap, vilket kan leda till dogmatism.

Jag tror att agnostikern är mer flexibel i sin tro, eftersom den inte hävdar att den vet. Det handlar om att leva med hopp, tillit och förtröstan trots osäkerhet. Men även en agnostiker skulle kunna bli högfärdig för att den säger: "Vi vet att vi inte vet". Denna position i sig kan ge en känsla av överlägsenhet, som om man vet mer om verklighetens natur än den som kanske hävdar något mer absolut om världen. Men då innebär det egentligen att agnostikern hänvisar till gnosis och är således ingen agnostiker.

För min del vill jag ändå behålla en sann agnostisk hållning och säga: *"Jag vet inte om ens min agnostiska uppfattning är sann, men jag lever efter det på samma sätt som jag väljer att sätta min lit till den kristna tron (mot bättre vetande således)."*

2) Kristen – Jag sätter min lit till Jesus

Jag har valt att sätta min lit till att det finns en skapargud, att Jesus är denna Gud, och att Guds helige Ande, av samma väsen, är närvarande i varje kristen. Trots att jag inte har full insikt eller sann kunskap om exakt hur detta förhåller sig, och trots att jag inte kan förklara exakt hur allt detta kan vara sant, lever jag i hoppet. Jag sätter min tillit till att Jesus är sann Gud och sann människa, Kristus, min Herre, Frälsare och Gud. Det handlar inte om att jag är övertygad genom bevis eller intellektuell säkerhet – utan om ett hopp som går bortom kunskapens gränser.

När det gäller evangelisation är jag övertygad om att det inte handlar om att tala om "vad man vet" som troende, utan om att dela sitt hopp. Mötet med icke-kristna genom att hävda att man "vet" ofta stänger dörren för en djupare dialog. En sådan hållning tenderar att skapa en barriär av argument och invändningar som hindrar det sanna samtalet om tro. Men när man istället talar om sitt kristna hopp öppnar det ofta dörren för mer öppen och nyfiken dialog.

Att kunna säga "jag tror" med en ton av "hopp" (agnosis) istället för "vetande" (gnosis) ger utrymme för ett samtal där den andra personen kan möta en öppenhet snarare än en uppfattning av att "någon vet bäst". För mig handlar evangelisation inte om att vinna argument, utan om att vara ett vittnesbörd för hoppet som vi kristna bär på, och att erbjuda den som söker ett sätt att utforska tron på ett sätt som känns inbjudande och tillgängligt. Det är detta hopp vi delar som ger möjlighet till ett djupare samtal om livets stora frågor.

3) Antinatalism –av omtanke för min nästa

I min kristna livsåskådning ser jag inte en direkt moralisk skyldighet att skapa nytt liv, utan snarare ett kall att rädda de som redan finns. Det primära uppdraget för oss kristna är att hjälpa de som redan har fötts att finna vägen till frälsning. Livet här på jorden är kort, och tiden vi har att förmedla evangeliet till dem som ännu inte känner Gud är begränsad. Skapandet av nya liv innebär en osäkerhet om deras eviga öde, då vi inte kan garantera att varje individ kommer att ta emot frälsningen.

I Gamla Testamentet är det tydligt att uppfyllelsen av jorden och befolkningens tillväxt var ett viktigt syfte för Guds folk (1 Mos 1:28). Men när vi ser på Nya Testamentet ser vi en skiftande betoning. Jesus och Paulus pekar på räddningen av de redan existerande, på att göra lärjungar av alla folk och förmedla evangelium till världen, snarare än att fokusera på att skapa nya själar. Vårt primära kall som kristna är att rädda de som redan finns, och genom vårt vittnesbörd och evangelisering visa vägen till frälsning.

Eftersom vi inte kan lova att vårt barn eller någon annan person kommer att ta emot Guds nåd eller leva ett lyckligt liv, kan det teologiskt sett vara svårt att rättfärdiga att skapa nytt liv när vi inte kan lova dess framtid. Vad vi däremot vet med säkerhet är att barnet, som alla människor, förr eller senare kommer att dö. Och även om vi som troende har ett hopp om det eviga livet, är detta hopp inte något vi kan garantera för vårt barn, eftersom vi inte har kontroll över andras beslut eller över deras fria vilja.

Det handlar inte om att förneka värdet av liv, utan om att reflektera över vårt uppdrag som kristna. Paulus uttrycker i Filipperbrevet att han hellre skulle vara hos Kristus, men väljer att stanna kvar för andras skull – för att hjälpa dem att komma till tro (Fil 1:23-24). Detta visar på ett högre syfte: vårt existentiella mål som troende är att leda andra till frälsning, snarare än att skapa nytt liv utan att kunna ge några garantier om deras andliga öde.

Jag ser även en teologisk aspekt i att de "oavlade", de som inte har funnits, inte drabbas av livets lidande. De förblir i ett tillstånd av icke-existens, där de inte är utsatta för världens smärta eller för det osäkra, korta livet här på jorden. Detta påminner mig om att vi som kristna ska vara medvetna om de själar som redan existerar, och att vi bör använda vår tid på jorden för att rädda dem – inte nödvändigtvis skapa fler själar utan att kunna lova dem trygghet eller frälsning.

Det innebär inte att jag säger att det är fel att skaffa barn – jag förnekar inte att Gud har en plan för varje människa som föds. Gud älskar varje liv, och han finns för alla som föds, även om vi inte kan ge barnen garantier för deras framtid. Men för mig innebär det att när vi väljer att skaffa barn, så är det i en fallen värld där vi måste vara medvetna om att vi inte kan lova våra barn säker frälsning eller ett utan lidande liv. Därför ser jag det som kristna bör vi fokusera på att rädda de liv som redan finns och inte ta för lätt på det stora ansvaret att skapa nya liv, utan att kunna garantera deras eviga öde.

Abort är för mig ett yttersta undantag i en fallen värld. Om barnet redan är avlat, är det en svår och tragisk situation, men jag ser det som en handling i nödfall snarare än en norm. Abort är inte något vi ska se som ett lätt val, utan snarare ett resultat av världens brist på fullständig ordning och en nödvändighet i vissa fall där livet är hotat.

Sammanfattning

Min livsåskådning är en resa präglad av både tro och osäkerhet. Jag identifierar mig som en agnostisk kristen antinatalist, en hållning som reflekterar min övertygelse om att vi inte kan veta allt om universum och Guds mysterium, men att vi ändå kan sätta vårt hopp till något större. Genom åren har jag rört mig mellan olika former av kristen tro, från rationell och karismatisk tro till en mer balanserad syn, för att på senare år närma mig en ortodox teologi. Jag är inte övertygad om att min uppfattning om den klassiska kristna tron är absolut sann, men jag väljer att leva med hoppet om att den är det, och att Gud en dag kommer att uppenbara sig för oss på ett sätt vi inte kan förstå nu.

Jag ser oss alla som agnostiker på något plan, eftersom vi alla lever i osäkerhet om den objektiva verkligheten och de stora existentiella frågorna. För mig handlar tro inte om att veta med säkerhet utan om att leva med hopp, förtröstan och ödmjukhet inför det mysterium vi inte kan förstå. Jesus och den kristna tron ger mig mening och vägledning, även om jag inte kan förklara eller förstå allt om Guds väsen och världen. Evangelisation handlar för mig om att dela det hopp vi har och att vara öppna för dialog, inte att påstå att vi har alla svar.

När det gäller frågan om liv och födelse ser jag en större teologisk och existentiell dimension i att inte skapa nytt liv utan att kunna garantera dess eviga öde. Jag tror att vårt främsta kall som kristna är att rädda de liv som redan finns, genom att hjälpa dem att finna vägen till frälsning. Livet är kort och osäkert, och vi kan inte lova några säkerheter om vad som väntar varje individ. Därför ser jag en ansvarig och medveten syn på livets gåva som något att beakta djupt i vårt arbete för andras väl och frälsning.